

Dudás Barbara

A fémhulladék-szobrászat fenegyereke

John Chamberlain: *Choices*

📍 Guggenheim Museum, New York

📅 2012. február 24 – május 13.

Egy olyan volumenű szobrászati kiállításnak, mint amilyen JOHN CHAMBERLAIN *Choices* című tárlata, keresve sem találhatnánk jobb helyszínt a Frank Lloyd Wright féle New York-i Guggenheimnél. A választás nem csupán az intézmény – eredetileg Solomon Guggenheim és nem utolsósorban Hilla von Rebay – absztrakt művészet iránti elkötelezettsége miatt telitalálat, de azért is, mert a spirális szerkezetű épület rotunda-szintjein különösen előnyösen mutatnak Chamberlain absztrakt művei. Bár szokás a Guggenheim-beli kiállításokat elsősorban abból a szempontból vizsgálni, hogy vajon sikerült-e kiküszöbölni azt az állítólagos problémát, miszerint az épület árnyékos erkélyeivel és görbe falsíkjaival jelentősen megnehezíti a kiállítások rendezését, a bravúrosan installált kiállítás láttán ezúttal ez a kérdés fel sem merülhet.

A kiállítás egy igazi amerikai sikertörténetnek állít emléket, melyben Chamberlain személye és művészete is nagy szerephez jutott, aki „jókor, jó helyen volt”. Az akkoriban kamionsofőr-bajszáról, később fekete fedora-kalapjáról híres Chamberlain chichagói tanulmányai után 1956-ban érkezett New Yorkba, röviddel az után, hogy az absztrakt expresszionisták keresztapja, CLEMENT GREENBERG piedesztálra emelte JACKSON POLLOCK, WILLEM DE KOONIG és BARNETT NEWMAN ame-

rikai-típusú festészetét, és mint a modernista művészet következő lépcsőfokát jellemezte azt. Ebben a történelmi pillanatban még a csillagoknak sem kellett különösebben jól állnia Amerika felett ahhoz, hogy valaki az absztrakt expresszionizmus legfőbb elvének – a narratív tartalom száműzésének – háromdimenziós alkalmazásával hamar elismertté váljon. 1960-ban rendezett első önálló New York-i kiállítását követően szerepelt az 1961-es nagyszabású, *The Art of Assemblage* című MoMA-beli tárlaton, mely az asszamlázs eljárás sokszínűségét volt hivatott bemutatni Duchamptól Kienholzig.

Chamberlain munkásságának ekkortól kezdve lett elválaszthatatlan jellemzője az asszamlázs, ami esetében nem – klasszikus értelemben vett – talált tárgyak (found objects) kétdimenziós képbe való beépítését jelenti, hanem az általa kiválasztott tárgyaknak (chosen objects) nevezett, főként fém hulladékok szobrászati alapanyagként való felhasználását. „Egy nap valami – egy dolog – eléd kerül, felveszed, elviszed és átteszed máshová, és *illik oda*. A megfelelő dolog, a megfelelő pillanatban. Megcsinálhatod ugyanezt szavakkal vagy fémmel is”,¹ idézi a kiállítás kurátora, SUSAN

1 “One day something—some one thing—pops out at you, and you pick it up, and you take it over, and you put it somewhere else, and it fits. It’s just the right thing at the right moment. You can do the same thing with words or with metal.” Lásd: <http://www.guggenheim.org/new-york/press-room/releases/4356-chamberlain>

JOHN CHAMBERLAIN
Dolores James, 1962
Painted and chromium-plated steel
184,2 × 257,8 × 117,5 cm
Solomon R. Guggenheim Museum, New York
© 2011 John Chamberlain / Artists Rights Society (ARS), New York
© Fotó: David Heald/Solomon R. Guggenheim Museum, New York

JOHN CHAMBERLAIN
Sphinxgrin Two, 2010
Aluminium, 490×420×370 cm, Private collection
Installation view: John Chamberlain: Choices, Solomon R. Guggenheim Museum, February 24 – May 13, 2012
© 2011 John Chamberlain / Artists Rights Society (ARS), New York
Fotó: David Heald © Solomon R. Guggenheim Foundation

JOHN CHAMBERLAIN
 © Fotó: Robert McKeever,
 Courtesy Gagosian Gallery

DAVIDSON a művész szavait, majd hozzáteszi: Chamberlain művészetének vezérelve a jó választás és a pontos illeszkedés. Ahogy az a kiállítás kronologikus rendezésének köszönhetően is gyönyörűen olvasható, a csaknem hatvan évet felölelő életmű több korszakra osztható, alapvetően a felhasznált anyagok szerint. Korai művei kizárólagos alapanyagául elavult, funkciójukat veszített gépjárművek egyes darabjai szolgáltak, ám szemben a kortárs francia CÉSAR hasonló alapanyagból, kompressziós eljárással tömbbé formált műveivel, Chamberlain hegesztett szobrai esetében körültekintő formai megfontolásnak lehetünk tanúi. Ennél fogva pedig elsősorban nem a „consumer car culture” kritikáját kell felfedeznünk műveiben, hanem az anyag természetében rejlő lehetőségek tiszteletét, mely az ötvenes évek második felében készült alkotásaira – amikor is autóalkatrészeknél már egyéb fémhulladékot is felhasznált – különösen jellemzővé vált. Míg azonban a hasonló elveket valló – egyébiránt Chamberlain elődjeként számon tartott – DAVID SMITH szobrai finom, geometrizáló, néhol már-már konstruktivisták megfogalmazásukban egyfajta eleganciát mutatnak, addig Chamberlain férfias vehemenciával vágott bele mind az alkotásba, mind az arról való – gyakorta alkoholgőzös – filozofálásba. Ekkoriban készült szobrai általában monokróm

vas és acél alkotások, így például egyik leghíresebb, *Shortstop* című 1957-es szobra is. Műveinek címében egyébként szinte soha sem árul el semmit az adott alkotás készítésének körülményeiről, ahogy nem visz közelebb a mű esetleges értelmezéséhez sem, ám ebben épp úgy szándékosságot kell látnunk, mint szinte bármely más absztrakt művész esetében is.

Annak ellenére, hogy elsősorban autószeretetről ismert, bátran kísérletezett a különböző egyéb anyagokkal is (habszivacs, alumíniumfólia, plexi, papír), bár a legnagyobb hatást mégis tagadhatatlanul a zománcozott fém elemek (az autóalkatrészek mellett háztartási gépek elemei, ipari hulladékok) tették rá. Ezen kívül – főképp a hatvanas években – írással, filmezéssel is foglalkozott,² míg a hetvenes évekre visszatért az autókhoz, azoknak is bizonyos alkatrészeihez (lökharítók, sárhányók, karosszéria). Szobrainak jellemző színhasználatával egyfelől a formalista hagyomány kigúnyolása volt a célja, másfelől Van Gogh és Matisse állítólagos hatása mellett az absztrakt expresszionista festészet szobrászatba való átültetését próbálta megvalósítani. Míg a nyolcvanas években a RALPH GOINGS-féle fotórealista képekről is ismerős, jellegzetes amerikai autófajta, a pick-up truck karosszériájának módszeres felcsíkozásával foglalatostkodott, addig kései munkáiban visszatért a monokrómiához. Ebben az időszakban születtek azok az Egyesült Államokban eddig még ki nem állított, hatalmas méretű, alumíniumfóliából összecsavart, organikus hatást keltő szobrai, melyek talán a legnagyobb váltást jelentik az amúgy viszonylag egységes képet mutató életműben.

A kilencvenes években CHUCK CLOSE is megfestette a vérbeli amerikai Chamberlaint egy kései, pötttyözös portréján, aki a bulvársajtót is rendszeresen ellátta alapanyaggal. 2011-es halálával a nagy történelmi John-ok sorába lépett, emlékét pedig méltón idézi a New Yorkban májusig látható, majd 2013-ban a Bilbao-i Guggenheimbe látogató retrospektív kiállítás.

² Erről részletesebben Najmányi László cikkében: http://artportal.hu/aktualis/hirek/najmanyi_laszlo_meghalt_john_chamberlain

ART MARKET 2012 | BUDAPEST

NEMZETKÖZI KORTÁRS
KÉPZŐMŰVÉSZETI VÁSÁR

Időpont: 2012. november 8-11.

Helyszín: Budapest, Millenáris

„Az Art Market Budapest nem csupán művészeti vásár, hanem olyan találkozóhely is egyben, ahol a szakma és a látogatók megtekinthetik és megvitathatják Közép- és Kelet-Európa művészetét, amely fejlett és szofisztikált, de sokak számára még felfedezésre vár.”

Nicola Trezzi,
a Flash Art Magazine szerkesztője,
a Prágai Biennálé kurátora,
az Art Market Budapest kuratóriumának tagja

|| MÉG.TÖBB.KORTÁRS ||

www.artmarketbudapest.hu | www.facebook.com/ArtMarketBudapest
info@artmarketbudapest.hu

<p>Sense of Place – European Landscape Photography   ● PALAIS DES BEAUX-ARTS / PALEIS VOOR SCHONE KUNSTEN   www.bozar.be   BRÜSSEL   2012. 06. 14 – 09. 16.</p>
<p>Jimmie Durham <i>A Matter of Life and Death and Singing</i> new art in antwerp 1958–1962 / # 3 creating totally new media   ● MUHKA   www.muhka.be   ANTWERPEN   2012. 05. 24 – 11. 18.</p>
<p>Csehország David Černý   ● DVORAK SEC CONTEMPORARY   www.dvoraksec.com   PRÁGA   2012. 06. 13 – 09. 07.</p>
<p>Faces – Face as the phenomenon in videoart   ● GALERIE RUDOLFINUM   www.galerierudolfinum.cz   PRÁGA   2012. 06. 21 – 09. 16.</p>
<p>Brno Biennial 2012 Main Exhibition   ● MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ   www.moravska-galerie.cz   BRNO   2012. 06. 22 – 10. 28.</p>
<p>Dánia Tony Oursler <i>Face to Face</i>   ● AROS AARHUS   KUNSTMUSEUM   www.aros.dk   ÅRHUS   2012. 03. 03 – 07. 09.</p>
<p>TREFFPUNKT: BERLIN   ● ARKEN MUSEUM OF MODERN ART   www.arken.dk   ISHØJ   2012. 05. 12 – 07. 22.</p>
<p>PINK CAVIAR – New works in the Collection 2009-2011   ● LOUISIANA MUSEUM FOR MODERNE KUNST   www.louisiana.dk   HUMLEBÆK   2012. 05. 24 – 08. 19.</p>
<p>RE.ACT.FEMINISM #2 – A PERFORMING ARCHIVE Maryam Jafri <i>Geographies</i>   ● MUSEET FOR SAMTIDSKUNST   http://samtidskunst.dk/   ROSKILDE   2012. 06. 16 – 08. 19.</p>
<p>Edward Kienholz <i>Five Car Stud</i>   ● LOUISIANA MUSEUM FOR MODERNE KUNST   www.louisiana.dk   HUMLEBÆK   2012. 06. 06 – 10. 21.</p>
<p>Észtország Undiscovered Masterpieces. Russian Art from the Collections of the Baltic Countries   ● KUMU   www.ekm.ee   TALINN   2012. 03. 22 – 08. 12.</p>

<p>Finnország Georgia O'Keeffe   ● TENNISPALATSI   www.taidemuseo.fi   HELSINKI   2012. 06. 08 – 09. 09.</p>
<p>Eyeballing! / The new forms of comics   ● KIASMA   www.kiasma.fi   HELSINKI   2012. 03. 09 – 09. 09.</p>
<p>Franciaország Yutaka Takanashi   ● FONDATION HENRI CARTIER-BRESSON   www.henricartierbresson.org   PÁRIZS   2012. 05. 10 – 07. 29.</p>
<p>Chiharu Shiota <i>Labyrinth of Memory</i>   ● LA SUCRIÈRE   www.lasucriere-lyon.com   LYON   2012. 05. 03 – 07. 31.</p>
<p>Turbulence   ● ESPACE CULTUREL LOUIS VUITTON   www.louisvuitton.com/espaceculturel   PÁRIZS   2012. 06. 21 – 09. 16.</p>
<p>Laurent Grasso <i>Uraniborg</i> Rosa Barba <i>Back Door Exposure</i> Eva Besnyo (1910–2003) <i>Sensuous Image</i>   ● JEU DE PAUME   www.jeudepaume.org   PÁRIZS   2012. 05. 22 – 09. 23.</p>
<p>Histoires de voir: Show and Tell   ● FONDATION CARTIER   www.fondation.cartier.com   PÁRIZS   2012. 05. 15 – 10. 21.</p>
<p>Hollandia Martin Roemers <i>The Eyes of War</i>   ● ROTTERDAM KONSTHAL   www.kunsthall.nl   ROTTERDAM   2012. 05. 03 – 08. 26.</p>
<p>William Eggleston <i>Before Color</i>   ● NEDERLANDS FOTOMUSEUM   www.nederlandsfotomuseum.nl   ROTTERDAM   2012. 06. 16 – 08. 26.</p>
<p>'Topsy Turvy, Long live the upside-down world!'   ● DE APPEL ARTS CENTRE   www.deappel.nl   AMSZTERDAM   2012. 05. 25 – 09. 23.</p>
<p>Izrael Eugene Atget <i>As Paris Was</i>   ● THE ISRAEL MUSEUM   www.imjnet.org.il   JERUZSÁLEM   2012. 03. 23 – 06. 30.</p>
<p>Third Show: The Urban Condition – Works from the Israel Museum, Jerusalem   ● THE ISRAEL MUSEUM   www.imjnet.org.il   JERUZSÁLEM   2012. 03. 22 – 07. 31.</p>

<p>Írország Anri Sala <i>1395 Days Without Red, 2011</i>   ● IRISH MUSEUM OF MODERN ART   www.imma.ie   DUBLIN   2012. 05. 31 – 07. 15.</p>
<p> Lengyelország Dmitry Gutov <i>Selected video works</i>   www.ggm.gda.pl   ● GDANSK CITY GALLERY   2012. 05. 11 – 07. 08.</p>
<p>Art Everywhere – The Academy of Fine Arts in Warsaw 1904 - 1944   ● ZACHĘTA NARODOWA GALERIA SZTUKI   www.zacheta.art.pl   VARSÓ   2012. 06. 05 – 08. 16.</p>
<p>Theatre of life   ● CENTRE OF CONTEMPORARY ART ZNAKI CZASU   http://csw.torun.pl   TORUN   2012. 05. 18 – 09. 16.</p>
<p>Luxemburg Canja Iveković <i>Waiting for the revolution</i> Emily Bates <i>The sky is glowing with the setting sun</i> Filipa César   1975 Simon Evans <i>How to be alone when you live with someone</i> Steven C. Harvey <i>Vehicles</i>   ● MUDAM LUXEMBOURG   www.mudam.lu   LUXEMBOURG   2012. 06. 12 – 09. 16.</p>
<p>Nagy-Britannia Zoe Leonard <i>Observation Point</i>   ● CAMDEN ARTS CENTRE   www.camdenartscentre.org   LONDON   2012. 03. 31 – 06. 24.</p>
<p>Doris Salcedo   WHITE CUBE (MASON'S YARD)   www.whitecube.com   LONDON   2012. 05. 25 – 06. 30.</p>
<p>Out of Focus: Photography   ● SAATCHI GALLERY   www.saatchi-gallery.co.uk   LONDON   2012. 04. 25 – 07. 22.</p>
<p>Eric Baudelaire <i>The Anabasis of May and Fusako Shigenobu, Masao Adachi and 27 Years Without Images</i>   ● GASWORKS   www.gasworks.org.uk   LONDON   2012. 05. 11 – 07. 22.</p>
<p>David Claerbout <i>the time that remains</i>   ● PARASOL UNIT   http://www.parasol-unit.org/   LONDON   2012. 05. 31 – 08. 10.</p>
<p>Migrations / Journey into British Art   ● TATE BRITAIN   www.tate.org.uk   LONDON   2012. 01. 31 – 08. 12.</p>

5. crosstalk video art festival
 2012. június 7–10.

h e l y s z í n e k :
 vetítés

Gozsdu 'C'

1075 Budapest, Király u. 13.

előadás+kerekasztal+workshop

Magyar Építőművészek Szövetsége

1088 Budapest, Ötpacsirta u. 2.

v e n d é g :

Medienwerkstatt Wien (A),

sixpackfilm (A),

Isa Rosenberger (A)

s z a t e l l i t :

Chimera-project (H)

SIMON STARLING / SUPERFLEX

REPROTOTYPES, TRIANGULATIONS AND ROAD TESTS

Thyssen-Bornemisza Art Contemporary
TBA21 Augarten, Scherzergasse 1A, 1020 Bécs

2012. május 30 – szeptember 23.

PERFORMANCE SOROZAT: EPHEMEROPTERAE

2012. június 1 – szeptember 28.
minden pénteken este 6 órakor
a Ephemeropterae pavilonban
A pavilon tervezője: David Adjaye

HELYSZÍN:

THYSSEN-BORNEMISZA ART
CONTEMPORARY – AUGARTEN
Scherzergasse 1A, 1020 Bécs

NYITVA TARTÁS:

naponta: 11:00–19:00
pénteken: 11:00–22:00
(ünnepnapokon is nyitva)

JEGYÁRAK:

5, EUR
Kedvezményes (diákoknak
és nyugdíjasok)
3, EUR
Ingyenes belépés a 18 éven
aluli gyermekeknek.

2012. június 28 – szeptember 28.
között az előadásokra minden
pénteken 6 órától ingyenes
a belépés.

KÖZLEKEDÉS:

A 2. és 5. villamossal az
Am Tabor megállóig.
Metróval (U2) a Taborstraße
megállóig.

INFORMÁCIÓK:

Thyssen-Bornemisza Art
Contemporary – Augarten,
T +43 1 513 9856-24
exhibitions@TBA21.org
www.TBA21.org
www.facebook.com/TBA21
twitter.com / #! / TBA21_Vienna

SIMON STARLING
Venus Mirrors (05/06/12, Hawaii & Tahiti [Inverted]), 2012
2 távcső tükör (átmérő 600 mm), állványok
© Fotó: Courtesy of the artist and neugerriemschneider, Berlin